

P R E D L O G   O S N O V E

ZA VOĐENJE PREGOVORA ZA ZAKLJUČIVANJE

SPORAZUMA

IZMEĐU

MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE CRNE GORE

I

MINISTARSTVA POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA ALBANIJE

O ZAJEDNIČKOM ODRŽIVOM UPRAVLJANJU RIBARSTVOM NA SKADARSKOM

JEZERU I RIJECI BOJANI

Podgorica, februar 2023. godine

I USTAVNI OSNOV

Osnov za zaključivanje Sporazuma između Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore i Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Albanije o zajedničkom održivom upravljanju ribarstvom na Skadarskom jezeru i rijeci Bojani sadržan je u odredbi člana 15 stav 1 Ustava Crne Gore, kojom je propisano da Crna Gora na principima i pravilima međunarodnog prava, saraduje i razvija prijateljske odnose sa drugim državama, regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i odredbama člana 100 tačke 1 i 4 Ustava, kojima je propisano da Vlada vodi unutrašnju i vanjsku politiku i zaključuje međunarodne ugovore.

II OCJENA STANJA ODNOSA SA ALBANIJOM

Crna Gora i Albanija imaju prijateljske i sadržajne odnose, te čvrsto povezani ekonomskom saradnjom i brojnim potencijalima za njihovo dalje unapređenje. Dvije zemlje održavaju redovan politički dijalog i imaju dinamičnu ekonomsku saradnju i kontinuirano povećanje robne razmjene. Sadržajna saradnja ostvaruje se u oblasti poljoprivrede, vodoprivrede i ribarstva.

III RAZLOZI ZA ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNOG UGOVORA

Skadarsko jezero i rijeka Bojana su prepoznati kao oblast sa visokim nivoom biodiverziteta i prisustvom ekonomskih važnih vrsta riba čijom eksploatacijom se obezbjeđuje značajan prihod lokalnog stanovništva ove oblasti.

Međutim, kao što je slučaj sa smanjenjem prisustva resursa ribe i drugih vodenih organizama u Jadranskom moru na isti način je utvrđen i pad ribljeg fonda i na Skadarskom jezeru. U skladu sa tim, održivo i domaćinsko upravljanje i jedne i druge države ovim vrijednim resursom je od krucijalne važnosti.

Trenutno je upravljanje ribljim fondom i ribolovom fokusirano na nacionalne teritorije jezera. Međutim, kako su ribe mobilni organizmi, održiva eksploatacija ribe i drugih vodenih organizama treba da obuhvata cijelu teritoriju jezera. Analize su pokazale da je potrebno izvršiti harmonizaciju nacionalnih zakonodavstva u smislu zabrana ribolova, najmanje dozvoljene veličine koje je legalno loviti, dozvoljenih ribolovnih alata, itd. Određene prakse upravljanja ribljim fondom na teritoriji koje dijele dvije zemlje su pokazale da se ono može najbolje uskladiti formiranjem zajedničkog tijela-komisije za ribarstvo, koja bi trebalo idealno da bude sastavljena od predstavnika državnih organa, naučnika, ribara, predstavnika nacionalnih parkova i predstavnika opština iz svake od zemalja koje dijele ovaj resurs. Redovno (godišnje ili dvogodišnje) prilagođavanje propisa prema stvarnom stanju ribljih resursa trebalo bi da bude zasnovano na odlukama ove zajedničke komisije.

IV OSNOVNA PITANJA O KOJIMA ĆE SE VODITI PREGOVORI

Sporazumom se podstiče međusobna saradnja u sledećim oblastima:

- **Održivo korišćenje i zaštita ribljeg fonda** – preduzimaće se sve neophodne mjere da se zaštite zajednički riblji fond i njihova staništa, te da spriječe njihovu degradaciju u skladu sa domaćim zakonima i propisima i preporukama Komiteta.
- **Usaglašavanje upravljanja ribarstvom** - usaglašavanje domaćih zakonskih odredbi i politika upravljanja ribarstvom i to najmanje iskrcajne veličine ulova po vrstama, lovostaj, oblasti zabranjenih za ribolov, dozvoljenih ribolovnih alata (uključujući vrstu, tehničke karakteristike, broj, itd.) i metode, regulisanja pristupa ribarstvu i bilo kog drugog relevantnog pitanja koje ubuduće dogovore da usaglašavaju na osnovu preporuke Komiteta.
- **Razmjena informacija o upravljanju ribarstvom** - razmjena informacija i iskustva o ribolovnom naporu, izdavanju dozvola/regulatornih praksi, praćenje, kontrola i nadzor (PKN) i bilo kog drugog relevantnog pitanja.
- **Borba, odvrćanje i eliminacija krivolova i krijumčarenja** - aktivna borba protiv nedozvoljenog, neprijavljenog i neregulisanog ribarstva pojedinačnim i zajedničkim sredstvima.
- **Zajednička analiza podataka i informacija** - sprovođenje primjerenog i redovnog praćenja ribarstva na nacionalnim teritorijama, kao i razmjena relevantnih informacija koje se prikupe putem njihovih predmetnih sistema praćenja, kao osnovu za zajedničke procjene, razvoj metodologija praćenja i održivo upravljanje ribljim resursima na Skadarskom jezeru i rijeci Bojani.
- **Koordinacija sa drugim vrstama korišćenja voda** - kao što je upravljanje vodnim resursima, zaštita prirode, turizam, kao i svaka druga relevantna vrsta korišćenja voda.
- **Javne konsultacije i informacije** – održavaće se javne konsultacije sa zainteresovanim stranama i njihovo informisanje kada je to potrebno i primjereno.

V STAVOVI I MIŠLJENJA ZAINTERESOVANIH ORGANA

Ministarstvo finansija, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Ministarstvo unutrašnjih poslova iz okvira svoje nadležnosti nemaju primjedbi na Nacrt sporazuma.

VI PROCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA IZVRŠENJE UGOVORA

Sporazum o zajedničkom upravljanju ribarstvom utiče na izdvajanje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore za 2023 godinu, i to sa Programa 16 004 – ribarstvo, potprogram 16 004 001 – podrška ribarstvu, aktivnost 16 004 001 003 – slatkovodno ribarstvo u iznosu od 35.000,00 €. Na izdatku 4181 – subvencije za proizvodnju i pružanje usluga, planirana su sredstva za mjere koje se odnose na angažovanje eksperata i posmatrača za usaglašavanje upravljanja ribarstvom, harmonizaciji zakona i propisa,

izrada Ribolovne osnove za Skadarsko jezero i rijeku Bojanu, Plan upravljanja jeguljom, zajednička borba i eliminacija krivolova i krijumčarenja, zajednička analiza podataka i informacija.

VII POTREBA USAGLAŠAVANJA PROPISA

Zaključivanjem ovog sporazuma izvršiće se harmonizacija nacionalnih zakonodavstava Albanije i Crne Gore po pitanju održivog upravljanja ribarstvom na Skadarskom jezeru i rijeci Bojani, ali će se u skladu sa ovim Sporazumom uzeti u obzir doneseni zajednički stavovi odnosno preporuke Komiteta za zajedničko održivo upravljanje ribarstvom za Skadarsko jezero i rijeku Bojanu.

VIII PREDLOG SASTAVA DELEGACIJE I TROŠKOVI PREGOVORA

Pregovori za zaključivanje ovog sporazuma će se voditi diplomatskim putem, pa za vođenje pregovora nije potrebno obezbijediti finansijska sredstva.

Prilog:

- Mišljenja
- Nacrt sporazuma

Sporazum
između
Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore
i
Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Albanije
o
zajedničkom održivom upravljanju ribarstvom na Skadarskom jezeru i
rijeci Bojani

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore i Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja Albanije (u daljem tekstu „Strane”),

VOĐENE posvećenošću neposrednoj i dugoročnoj prekograničnoj saradnji u oblasti upravljanja ribarstvom,

IMAJUĆI U VIDU napore koje obje zemlje ulažu na planu približavanja EU i zajednički cilj članstva u Evropskoj uniji,

UZIMAJUĆI U OBZIR Okvirni sporazum između Savjeta ministara Republike Albanije i Vlade Crne Gore o međusobnim odnosima u oblasti upravljanja resursima u prekograničnim vodama, potpisanog u Skadru, u Albaniji 3. jula 2018. godine, kao i nacionalnog zakonodavstva obje Strane,

Saglasile su se kako slijedi:

GLAVA I
OPŠTE ODREDBE

Član 1
Geografsko područje

Ovaj Sporazum se primjenjuje na sledeća geografska područja (u daljem tekstu „Predmetno područje“):

1. Skadarsko jezero
2. Rijeka Bojana

Član 2

Cilj

Cilj ovog sporazuma (u daljem tekstu „Sporazum“) jeste zajednička posvećenost održavanju i razvoju ribljih resursa Skadarskog jezera i rijeke Bojane putem usaglašenih propisa o ribarstvu i koordinisanog upravljanja ribljim fondom i ribarstvom, te mjerama zaštite sa ciljem da se osigura da ribolov bude ekološki, ekonomski i društveno održiv, uz istovremeno njegovanje dinamičnog sektora ribarstva i obezbjeđivanje dostojnog životnog standarda ribarskim zajednicama.

Član 3

Definicije

U smislu ovog Sporazuma:

“**Predmetno područje**” označava geografsko područje koje obuhvata vodna tijela Skadarskog jezera i rijeke Bojane.

“**Regulisanje pristupa ribarstvu**” označava režime pristupa koji se uvode da se ograniči ribolovni napor, npr. putem izdavanja ribolovnih dozvola.

“**Praćenje ribarstva**” obuhvata praćenje ribljeg fonda, ribolovnog napora i alata, ulova, poribljavanja i drugih ribolovnih aktivnosti.

“**Praćenje, kontrola i nadzor (PKN)**” označava (1) kontinuirani zahtjev za mjerenje karakteristika ribolovnog napora i prinosa resursa (praćenje), (2) regulatorne uslove pod kojima se može sprovoditi iskorišćavanje resursa (kontrola) i (3) stepen i vrste opservacija potrebnih radi održavanja poštovanja regulatornih kontrola u oblasti ribolovnih aktivnosti (nadzor).

GLAVA II

SARADNJA

Član 4

Osnovna načela saradnje

Strane sarađuju na osnovu načela suverene jednakosti, teritorijalnog integriteta, uzajamnosti, transparentnosti, međusobne koristi i dobre vjere.

Strane postupaju u skladu sa svojim nacionalnim propisima, direktivama i politikom EU i međunarodnim sporazumima i konvencijama kojih su strane potpisnice.

Strane ovog Sporazuma neće preduzeti nikakvu radnju niti donijeti bilo kakvu odluku koja će spriječiti donošenje ili sprovođenje zakona i propisa u okviru njihovih predmetnih jurisdikcija. Prilikom donošenja novih zakona, propisa i politike uzeće se u obzir zajednički stavovi/preporuke doneseni u skladu sa ovim Sporazumom.

Sve aktivnosti, sadašnje i buduće, po ovom Sporazumu zasnivaće se na načelima prevencije, mjera predostrožnosti koje ne nanose štetu, održivog privrednog razvoja, pravičnog i održivog korišćenja ribljih resursa radi očuvanja uravnoteženog sastava ribljeg fonda u okviru sigurnih bioloških granica.

Član 5

Načini saradnje

U cilju sprovođenja ovog Sporazuma, Strane saraduju putem

1. Konsultacija, koordinacije i aktivnog uključenja u rad Komiteta, na koju se upućuje u Glavi III/član 7 ovog Sporazuma, kao i radnih tijela uspostavljenih u okviru Komiteta;
2. Redovne i blagovremene razmjene podataka i potpunih i preciznih informacija u odnosu na sva pitanja koja su predmet ovog Sporazuma na zahtjev Komiteta;
3. Aktivne primjene zakonskih, organizacionih, institucionalnih, tehničkih, ekonomskih i drugih mjera koje su nužne za sprovođenje ovog Sporazuma.

Kako bi se ostvarila saradnja među Stranama, dodatni detalji odnosa, koji je predmet ovog Sporazuma, definišu se konsenzusom i, kada se tako zahtijeva, dokumentuju se u skladu sa Poslovníkom.

Član 6

Oblasti saradnje

Strane su saglasne da saraduju pogotovo, ali ne i isključivo, u sljedećim oblastima:

1. Održivo korišćenje i zaštita ribljeg fonda

Strane preduzimaju sve neophodne mjere da zaštite zajednički riblji fond i njihova staništa, te da spriječe njihovu degradaciju u skladu sa domaćim zakonima i propisima i preporukama Komiteta.

2. Usaglašavanje upravljanja ribarstvom

Strane su saglasne u vezi važnosti usaglašavanja domaćih zakonskih odredbi i politika po sljedećim pitanjima upravljanja ribarstvom:

- a) Najmanje iskrcajne veličine ulova po vrstama;
- b) Lovostaja;
- c) Oblasti zabranjenih za ribolov;
- d) Dozvoljenih ribolovnih alata (uključujući vrstu, tehničke karakteristike, broj, itd.) i metode;
- e) Regulisanja pristupa ribarstvu;

- f) Bilo kog drugog pitanja koje Strane ubuduće dogovore da usaglašavaju na osnovu preporuke Komiteta.

3. Razmjena informacija o upravljanju ribarstvom

Strane su saglasne da razmjenjuju informacije i iskustva o sljedećim pitanjima upravljanja ribarstvom:

- a) Ribolovnog napora;
- b) Izdavanja dozvola/regulatornih praksi;
- c) Praćenja, kontrole i nadzora (PKN);
- d) Bilo kog drugog relevantnog pitanja.

4. Borba, odvratanje i eliminacija krivolova i krijumčarenja

Strane su saglasne da se aktivno bore protiv nedozvoljenog, neprijavljenog i neregulisanog ribarstva pojedinačnim i zajedničkim sredstvima.

5. Zajednička analiza podataka i informacija

Strane su saglasne o važnosti sprovođenja primjerenog i redovnog praćenja ribarstva na svojim nacionalnim teritorijama. Osim toga, saglasne su da razmjenjuju relevantne informacije koje se prikupe putem njihovih predmetnih sistema praćenja, kao osnovu za zajedničke procjene, razvoj metodologija praćenja i održivo upravljanje ribljim resursima u Predmetnom području.

6. Koordinacija sa drugim vrstama korišćenja voda

Strane su saglasne da koordinišu svoje napore na domaćem i prekograničnom nivou sa drugim vrstama korišćenja voda, kao što je upravljanje vodnim resursima, zaštita prirode, turizam, kao i svaka druga relevantna vrsta korišćenja voda.

7. Javne konsultacije i informacije

Strane su saglasne da će tražiti javne konsultacije sa zainteresovanim stranama i njihovo informisanje kada je to potrebno i primjereno.

GLAVA III

ZAJEDNIČKI KOMITET ZA RIBARSTVO ZA SKADARSKO JEZERO

Član 7

Osnivanje

Kako bi se ostvarila željena saradnja i usaglašavanje u upravljanju ribljim fondom i ribarstvom u Predmetnom području, Strane uspostavljaju stalni Komitet u skladu sa odredbama ovog Sporazuma.

Naziv Komiteta je "Zajednički komitet za ribarstvo za Skadarsko jezero i rijeku Bojanu" (u daljem tekstu „Komitet“).

Član 8

Sastav Komisije

Komitet se sastoji od šest (6) članova, gdje svaka od Strana imenuje po tri (3) predstavnika. Dvije delegacije su sastavljene od članova koji imaju isti nivo ovlašćenja za donošenje odluka i isti nivo stručnosti.

Predstavnici Strana u Komitetu zvanično se imenuju u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma, a pisano obavještenje se šalje drugoj Strani.

Na isti način, Strane obavještavaju jedna drugu o prekidu članstva pojedinačnog člana i o imenovanju novog člana.

Član 9

Predmet rada i obaveze

Komitet izdaje preporuke koje usmjeravaju Strane ka usaglašenim mjerama upravljanja i očuvanja za održivo ribarstvo u Predmetnom području.

Svaka Strana sprovodi te preporuke putem zakonskih mehanizama koje predviđaju domaći propisi i koji se mogu sprovoditi u skladu sa tim propisima, te redovno izvještava Komisiju o mjerama preduzetim na njihovom sprovođenju.

U skladu sa Sporazumom, nadležnosti, dužnosti i ciljevi rada Komitet dodatno se definišu Poslovnikom. Poslovnik o radu Komiteta se usvaja na prvom sastanku Komisije.

Član 10

Funkcionisanje i zapisnici sa sastanaka

Komitet se saziva za redovne sastanke najmanje jedanput u okviru jedne kalendarske godine. Bilo koja od Strana može u bilo kom trenutku da pisanim putem zatraži održavanje vanrednih sastanaka.

Sastanci će se naizmjenično održavati na teritorijama dvije Strane. Sastancima predsjedava Strana na čijoj teritoriji se sastanak održava.

Komitet preporuke usvaja jednoglasno, a delegacija svake od Strana ima jedan glas nakon internog postizanja konsenzusa između njena tri člana.

O svakom redovnom i vanrednom sastanku Komiteta se vodi zapisnik i dogovara u pisanoj formi, kako je to predviđeno Poslovníkom.

Član 11

Osnivanje Zajedničke savjetodavne grupe, tematskih radnih grupa, angažovanje eksperata i posmatrača

Komitet može da osnuje stalnu Zajedničku savjetodavnu grupu, koja može da okuplja naučne eksperte, predstavnike privrednih ribara, kao i druge relevantne zainteresovane strane. Sastav Zajedničke savjetodavne grupe definisaće se Poslovníkom.

U skladu sa svojim potrebama, Komitet može da osniva i druge stalne ili ad hoc tematske radne grupe ili da angažuje pojedinačne eksperte.

Komitet može da poziva posmatrače.

Nadležnosti, zadaci i način rada Zajedničke savjetodavne grupe, tematskih radnih grupa, eksperata i posmatrača predviđjeće se Poslovníkom.

Član 12

Transparentnost rada Komiteta

Strane redovno, blagovremeno i u potpunosti obavještavaju relevantne nacionalne i prekogranične institucije i zainteresovane strane koje imaju nadležnosti u Predmetnom područje, kao i javnost o svom radu, aktivnostima i preporukama.

GLAVA IV

FINANSIRANJE I IZDACI

Član 13

Obezbjeđivanje finansijskih sredstava za sprovođenje Sporazuma

Odredbe ovog Sporazuma primjenjuju se na zajedničke i pojedinačne napore da se osiguraju neophodna finansijska sredstva za sprovođenje ovog Sporazuma, iz internih i međunarodnih izvora.

Za zajedničke aktivnosti predviđene ovim Sporazumom, Strane zajednički utvrđuju budžete, podjelu izdataka i izvore finansiranja.

Finansijska pitanja koja se odnose na sprovođenje Sporazuma, a koja nisu regulisana ovim Sporazumom ili nekim drugim propisom donesenim u skladu sa ovim Sporazumom, rješavaju se konsenzusom i u dobroj namjeri.

Član 14

Izdaci za rad Komisije

Izdatke za organizaciju i održavanje sastanaka Komiteta i njegovih radnih tijela snosi Strana na čijoj teritoriji se održava međunarodni sastanak.

Izdatke za učešće u radu Komiteta i drugih sastanaka snosi svaka Strana za svoje predstavnike.

GLAVA V ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15

Izmjene i dopune

Svaka Strana može da predloži izmjene i dopune ovog Sporazuma.

Izmjene i dopune se dogovaraju pisanim konsenzusom Strana. Stupaju na snagu prema procedurama navedenim u članu 18.

Član 16

Rješavanje sporova

Strane imaju za cilj sporazumno rješavanje svakog eventualnog problema vezano za razlike u sprovođenju i tumačenju ovog Sporazuma i svakog spora koji može da proistekne iz ovog Sporazuma u okviru Komiteta, bilo putem pregovora ili na bilo koji drugi način rješavanja sporova koji je prihvatljiv za Strane.

Član 17

Trajanje Sporazuma

Sporazum ostaje na snazi na neodređeno vrijeme, dok jedna od Strana ne dostavi pisano obavještenje o svojoj želji da se Sporazum raskine. U tom slučaju, Sporazum se raskida u roku od šest mjeseci od datuma prijema takvog obavještenja.

Član 18

Stupanje na snagu

Ovaj Sporazum stupa na snagu danom potpisivanja obje Strane.

Potpisano u 2 originalna primjerka na crnogorskom, albanskom i engleskom jeziku, a sve jezičke verzije su podjednako vjerodostojne. U slučaju neslaganja u tumačenju ovog Sporazuma, engleska verzija ima prednost.

**Za Ministarstvo poljoprivrede,
šumarstva i vodoprivrede Crne Gore**

**Za Ministarstvo poljoprivrede i
ruralnog razvoja Albanije**

Ministar
U Podgorici, 27. februar 2023.

Ministar
U Podgorici, 27. februar 2023.

**Agreement
between
the Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management of
Montenegro
and
the Ministry of Agriculture and Rural Development of Albania
on
Joint Sustainable Fisheries Management of Lake Shkodra/Skadar and
Buna/Bojana River**

The Ministry of Agriculture, Forestry and Water Management of Montenegro and Ministry of Agriculture and Rural Development of Albania (hereafter “the Parties”),

GUIDED BY the commitment to a direct and long-term transboundary cooperation in the field of fisheries management,

TAKING INTO CONSIDERATION the efforts of both countries in the EU approximation process and their shared objective to attain European Union membership,

TAKING INTO ACCOUNT the Framework Agreement between the Council of Ministers of The Republic of Albania and The Government of Montenegro “On the Mutual Relations in Transboundary Water Resources Management”, signed in Shkodra, Albania on 3 July 2018, as well as the national legislation of both Parties.

Have agreed as follows:

CHAPTER I

GENERAL PROVISIONS

Article 1

Geographical Area

This Agreement shall apply to the following geographical areas (hereafter the 'Agreement Area'):

3. Lake Shkodra/Skadar
4. Buna/Bojana River

Article 2

Objective

The objective of this Agreement is the joint commitment to sustain and develop the fishery resources of Lake Shkodra/Skadar and Buna/Bojana River through harmonized fisheries regulations and coordinated fish and fisheries management and protection measures with the aim to ensure that fishing is environmentally, economically and socially sustainable while fostering a dynamic fishing industry and ensuring a fair standard of living for fishing communities.

Article 3

Definitions

For the purpose of this Agreement:

"Agreement Area" is the geographical area comprising the Lake Shkodra/Skadar and Buna/Bojana water bodies;

"Regulation of access to fishery" refers to the access regimes employed to restrict fishing effort, e.g. through fishing licenses/permits;

"Fishery monitoring" encompasses the monitoring of fish stocks, fishing effort and gear, catch, stocking and other fishing activities.

"Monitoring, control and surveillance (MCS)" means (1) the continuous requirement for the measurement of fishing effort characteristics and resource yields (monitoring), (2) the regulatory conditions under which the exploitation of the resource may be conducted

(control), and (3) the degree and types of observations required to maintain compliance with the regulatory controls imposed on fishing activities (surveillance).

CHAPTER II

COOPERATION

Article 4

Main Principles of Cooperation

The Parties cooperate based on the principle of sovereign equality, territorial integrity, reciprocity, transparency, mutual benefit and good faith.

The Parties act in compliance with their national legislation, EU directives and policy and international agreements and conventions to which they are a Party.

The Parties under this Agreement shall not take any action or decision which will prevent the making or enforcing of laws or regulations within their respective jurisdictions. New legislation, regulations and policy shall take into consideration the joint positions/recommendations developed under this Agreement.

All activities, current and future, under this Agreement shall be based on the principles of prevention, precautionary measures without causing damage, sustainable economic development, fair and sustainable use of fish resources to sustain a balanced stock composition within safe biological limits.

Article 5

Ways of Cooperation

For the purpose of this Agreement, the Parties shall cooperate through

4. Consultation, coordination and active involvement in the Committee, referred to in Chapter III/Article 7 of this Agreement, and the working bodies set up within it;
5. Regular and timely exchange of data and complete and accurate information in relation to all the issues which are the subject-matter of this Agreement upon request of Committee;
6. Active application of legal, organizational, institutional, technical, economic and other measures necessary for the implementation of this Agreement.

In order to achieve cooperation between the Parties, further details on the relationship, which is the subject-matter of this Agreement, shall be defined consensually and, where required, documented as per the Rules of Procedures.

Article 6

Areas of Cooperation

The Parties agree to cooperate in particular, but not exclusively, in the following areas:

8. Sustainable Use and Protection of Fish Stocks

The Parties shall take all necessary measures to protect shared fish stocks and their habitats and prevent their degradation in accordance with domestic laws and regulations and the recommendations issued by the Committee.

9. Harmonization of Fisheries Management

The Parties agree on the importance of harmonizing their domestic provisions and policies on the following fisheries management issues:

- g) Species-specific landing size limits;
- h) Closed seasons;
- i) No-fishing areas;
- j) Allowed fishing gear (incl. type, technical characteristics, number, etc.) and practices;
- k) Regulation of access to fishery;
- l) Any other issue the Parties agree to harmonize by Committee recommendation in the future.

10. Information Exchange on Fisheries Management

The Parties agree to exchange information and experiences on the following fisheries management issues:

- e) Fishing effort;
- f) Licensing/regulatory practice;
- g) Monitoring, control and surveillance (MCS);
- h) Any other relevant issue.

11. Combat, Deterrence and Elimination of Illegal Fishing and Smuggling

The Parties agree to actively combat illegal, unreported and unregulated fisheries by individual and joint means.

12. Joint Analysis of Data and Information

The Parties agree on the importance of conducting appropriate, regular fishery monitoring in their national territories. They furthermore agree to exchange relevant information collected through their respective monitoring systems as basis for joint assessments, development of monitoring methodologies and sustainable management of the fish resources in the Agreement Area.

13. Coordination with Other Water Uses

The Parties agree to coordinate their efforts domestically and on the transboundary level with other water uses, such as water resources management, nature protection, tourism as well as any other relevant water use.

14. Public Consultation and Information

The Parties agree to seek public stakeholder consultation and information where required and appropriate.

CHAPTER III

THE LAKE SHKODRA/SKADAR JOINT FISHERIES COMMITTEE

Article 7

Establishment

In order to achieve the desired cooperation and harmonization in fish and fisheries management in the Agreement Area, the Parties shall establish a permanent Committee in compliance with the provisions of this Agreement.

The name of the Committee shall be “Lake Shkodra/Skadar and Buna/Bojana River Joint Fisheries Committee” (hereafter “the Committee”).

Article 8

Committee Structure

The Committee shall consist of six (6) members, with three (3) representatives appointed by each Party. The member composition of the two delegations shall be of equal decision-making authority and expertise.

The Parties’ representatives in the Committee shall be formally appointed within 30 days from the entry into force of this Agreement, and a written notification shall be sent to the respective other Party.

In the same way, the Parties shall notify each other about each individual membership termination and new appointment.

Article 9

Scope and Duties

The Committee shall issue recommendations which shall guide the Parties towards harmonized management and conservation measures for sustainable fisheries in the Agreement Area.

Each Party shall implement these recommendations through the legal mechanisms provided by and enforceable through its domestic regulations and shall report regularly to the Committee on measures taken for their implementation.

In accordance with this Agreement, the competencies, duties and work objectives of the Committee shall be further defined in the Rules of Procedure. These shall be adopted during the first meeting of the Committee.

Article 10

Functioning and Minutes of Meetings

The Committee shall convene for regular meetings at least once per calendar year. Extraordinary meetings can be requested in writing at any time by either Party.

The location of the meetings will rotate among the two Parties' territories. The meetings shall be chaired by the Party in whose territory they are held.

Recommendations by the Committee shall be adopted unanimously, with each Party's delegation having one vote after reaching consensus internally among its three members.

For every regular and extraordinary Committee meeting, minutes of meeting shall be prepared and agreed upon in writing, as stipulated in the Rules of Procedure.

Article 11

Establishment of a Joint Advisory Group, Thematic Working Groups, Expert Engagement and Observers

The Committee may establish a permanent Joint Advisory Group, which may comprise scientific experts, fishery practitioners as well as other relevant stakeholders. The composition of the Joint Advisory Group shall be defined in the Rules of Procedure.

In accordance with its needs, the Committee may establish additional permanent or ad hoc thematic working groups or engage individual experts.

The Committee may invite observers.

The competences, tasks and manner of operation of the Joint Advisory Group, thematic working groups, experts and observers shall be specified in the Rules of Procedure.

Article 12

Transparency of the Work of the Committee

The Parties shall regularly, timely and fully inform relevant national and transboundary institutions and stakeholders with responsibilities in the Agreement Area as well as the general public about its operations, actions and recommendations.

CHAPTER IV
FINANCING AND EXPENSES

Article 13

Ensuring Funding for the Agreement's Implementation

The provisions of this Agreement shall apply to the joint and individual efforts to ensure the necessary financial resources from internal and international sources for the implementation of this Agreement.

For joint implementation activities under this Agreement, the Parties shall mutually determine budgets, division of expenses and sources of finance.

The financial issues related to the Agreement's implementation, which are not regulated by this Agreement or by other regulations adopted in accordance with it, shall be resolved consensually and in good will.

Article 14

Expenses of the Committee

Expenses for the organization and holding of meetings of the Committee and its working bodies shall be covered by the Party in whose territory the international meeting takes place.

Expenses for the participation in Committee and other meetings shall be covered by each Party for its own representatives.

CHAPTER V
FINAL PROVISIONS

Article 15

Amendments

Each Party may propose amendments to this Agreement.

Amendments shall be made by mutual written consent of the Parties. Their entry into force is as per the procedures outlined in Article 18.

Article 16

Settlement of Disputes

The parties shall aim to solve amicably any issue of divergence in implementation and interpretation of this Agreement and any dispute which may derive thereof within the Committee, either through negotiation or any other means of dispute settlement acceptable to the Parties.

Article 17

Duration of the Agreement

The Agreement shall remain in force indefinitely unless one of the Parties provides a written notification of its desire to terminate it. In this case, the Agreement shall be terminated six months from the date of the notification.

Article 18

Entry into Force

This Agreement shall come into effect on the day of its signing by both Parties.

Signed in two original copies in Albanian, Montenegrin and English language, all being equally authentic. In the case of divergence in the interpretation of this Agreement, the English text shall prevail.

**For the Ministry of Agriculture, Forestry
and Water Management of Montenegro**

**For the Ministry of Agriculture and Rural
Development of Albania**

In Podgorica, _____

In Podgorica, _____

Marrëveshje
ndërmjet
Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Menaxhimit të Ujërave
të Malit të Zi

dhe
Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural të Shqipërisë
Për menaxhimin e përbashkët të qëndrueshëm të peshkimit në Liqenin e
Shkodrës dhe Lumi Buna

Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Menaxhimit të Ujërave të Malit të Zi dhe Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural e Shqipërisë (në vijim të referuara si "Palët"),

TË UDHËHEQURA nga angazhimi për një bashkëpunim ndërkufitar të drejtpërdrejtë dhe afatgjatë në fushën e menaxhimit të peshkimit,

DUKE MARRË NË KONSIDERATË përpjekjet e të dy vendeve në procesin e përafrimit me BE-në dhe objektivin e tyre të përbashkët për t'u bërë anëtarë të Bashkimit Evropian,

BAZUAR NË Marrëveshjen Kuadër ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Malit të Zi "Për marrëdhëniet e ndërsjella në fushën e menaxhimit të burimeve ujore ndërkufitare", të nënshkruar në Shkodër, Shqipëri më 3 korrik 2018, si dhe kuadrin ligjor kombëtar të Palëve.

Kanë rënë dakord si më poshtë:

KREU I
DISPOZITA TË PËRGJITHSHME

Neni 1
Hapësira gjeografike

Kjo Marrëveshje do të zbatohet për hapësirat e mëposhtme gjeografike (në vijim referuar si "Hapësira e Marrëveshjes"):

5. Liqeni i Shkodrës
6. Lumi Buna

Neni 2

Objektivi

Objektivi i kësaj Marrëveshjeje është angazhimi i përbashkët për të mbështetur dhe zhvilluar burimet e peshkimit të Liqenit të Shkodrës dhe Lumit Buna nëpërmjet rregulloreve të harmonizuara të peshkimit, masave menaxhuese dhe mbrojtëse të bashkërenduara për peshkun dhe peshkimin me qëllimin që të sigurojnë se peshkimi është i qëndrueshëm nga pikëpamja mjedisore, ekonomike dhe sociale, ndërsa nxisin një industri dinamike peshkimi dhe garantojnë standard të drejtë jetese për komunitetet e peshkatarëve.

Neni 3

Përkufizime

Për qëllim të kësaj Marrëveshjeje:

"Hapësirë e Marrëveshjes" është hapësira gjeografike që përfshin masat ujore të Liqenit të Shkodrës dhe Lumit Buna.

"Rregullore për të drejtën e peshkimit" i referohet regjimeve të aksesit të përdorura për të kufizuar sforcën e peshkimit p.sh. përmes lejeve/liçencave të peshkimit.

"Monitorimi i peshkimit" përmbledh monitorimin e popullatave të peshkut, të sforcos dhe pajisjeve të peshkimit, zënies, ripopullimit dhe aktiviteteve të tjera të peshkimit.

"Monitorim, kontroll dhe mbikëqyrje (MCS)" nënkupton (1) kërkesat e vazhdueshme për matjen e karakteristikave të sforcos së peshkimit dhe prodhimit (monitorimi), (2) kushtet rregullatore nën të cilat mund të kryhet shfrytëzimi i burimeve (kontrolli) dhe (3) shkallën dhe llojet e vëzhgimeve të kërkuara për të qenë në pajtim me kontrollet rregullatore të vendosura për aktivitetet e peshkimit (mbikëqyrja).

KREU II

BASHKËPUNIMI

Neni 4

Parimet kryesore të bashkëpunimit

Palët bashkëpunojnë duke u bazuar në parimin e barazisë sovrane, integritetit territorial, reciprocitetit, transparencës, përfitimit të ndërsjellë dhe mirëbesimit.

Palët veprojnë në pajtim me legjislacionin e tyre kombëtar, me direktivat e BE-së, politikën, marrëveshjet dhe konventat ndërkombëtare në të cilat janë Palët.

Palët e kësaj Marrëveshjeje nuk duhet të ndërmarrin asnjë veprim ose vendim i cili do të pengojë miratimin ose zbatimin e ligjeve ose rregulloreve brenda juridiksioneve të tyre përkatëse.

Legjislacioni i ri, rregulloret dhe politikat e reja duhet të marrin në konsideratë pozicionet/rekomandimet e përbashkëta të zhvilluara në kuadrin e kësaj Marrëveshjeje.

Të gjitha aktivitetet, të sotme dhe të ardhme, në kuadrin e kësaj Marrëveshjeje duhet të bazohen në parimet e parandalimit, të masave paraprake pa shkaktuar dëme, të zhvillimit të qëndrueshëm ekonomik, të përdorimit të drejtë dhe të qëndrueshëm të burimeve të peshkimit për të mbështetur përbërjen e balancuar të popullatës brenda kufijve të sigurt biologjikë.

Neni 5

Mënyrat e bashkëpunimit

Për qëllimet e kësaj Marrëveshjeje, Palët bashkëpunojnë përmes:

7. Konsultimit, bashkërendimit dhe përfshirjes aktive në Komitetin e përmendur në Kreun III/Neni 7 të kësaj Marrëveshjeje dhe në organet e punës të krijuara brenda tij;
8. Shkëmbimit të rregullt dhe në kohë të të dhënave dhe informacionit të plotë dhe të saktë për të gjitha çështjet që janë objekt i kësaj Marrëveshjeje, me kërkesë të Komitetit;
9. Zbatimit aktiv të masave ligjore, organizative, institucionale, teknike, ekonomike dhe masave të tjera, të nevojshme për zbatimin e kësaj Marrëveshjeje.

Në realizimin e bashkëpunimit midis Palëve, detajet e mëtejshme mbi marrëdhënien, objekt të kësaj Marrëveshjeje, duhet të përcaktohen me konsensus dhe sa herë të kërkohet, të dokumentohen sipas Rregullores së Brendshme.

Neni 6

Fushat e bashkëpunimit

Palët bien dakord të bashkëpunojnë veçanërisht në fushat e mëposhtme, por pa përjashtuar të tjerat:

15. Përdorimi i qëndrueshëm dhe mbrojtja e popullatave peshkore

Palët do të marrin të gjitha masat e nevojshme për të mbrojtur popullatat peshkore të përbashkëta dhe habitatet e tyre dhe për të parandaluar përkeqësimin e tyre, në pajtim me ligjet dhe rregulloret e brendshme dhe me rekomandimet e nxjerra nga Komiteti.

16. Harmonizimi i menaxhimit të peshkimit

Palët bien dakord për rëndësinë e harmonizimit të dispozitave dhe politikave të tyre të brendshme për çështjet e mëposhtme të menaxhimit të peshkimit:

- m) Përmasat e lejuara për zbarkim për secilin lloj specifik;
- n) Sezonet e ndalimit të peshkimit;
- o) Zonat ku nuk lejohet peshkimi;
- p) Pajisjet e lejuara për peshkimin (përfshirë llojin, karakteristikat teknike, numrin, etj) dhe praktikat;
- q) Rregulloren për të drejtën e peshkimit;

- r) Çdo çështje tjetër që Palët bien dakord ta harmonizojnë në të ardhmen, me rekomandim të Komitetit.

17. Shkëmbimi i informacionit për menaxhimin e peshkimit

Palët bien dakord të shkëmbejnë informacionet dhe përvojat për çështjet e mëposhtme të menaxhimit të peshkimit:

- i) Sforcoja e peshkimit;
- j) Praktikrat e liçencimit dhe ato rregullatore;
- k) Monitorimi, kontrolli dhe mbikëqyrja (MCS);
- l) Çdo çështje tjetër me rëndësi.

18. Lufta, parandalimi dhe eliminimi i peshkimit të paligjshëm dhe kontrabandës

Palët bien dakord të luftojnë në mënyrë aktive peshkimin e paligjshëm, atë të paraportuar dhe të parregulluar, me mjete individuale dhe të përbashkëta.

19. Analiza e përbashkët e të dhënave dhe informacionit

Palët bien dakord për rëndësinë e kryerjes së monitorimit të duhur dhe të rregullt të peshkimit në territoret e tyre kombëtare. Më tej ato bien dakord të shkëmbejnë informacione me vlerë të mbledhura me anë të sistemeve të tyre të monitorimit si bazë për vlerësimet e përbashkëta, zhvillimin e metodologjive të monitorimit dhe menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve të peshkimit në Hapësirën e Marrëveshjes.

20. Bashkëndimi me përdorimet e tjera të ujit

Palët bien dakord të bashkëndojnë përpjekjet e tyre, si brenda vendit ashtu edhe në nivel ndërkuftar, më përdorimet e tjera të ujit si menaxhimi i burimeve ujore, mbrojtja e natyrës, turizmi dhe çdo përdorim tjetër të ujit.

21. Konsultimi dhe informimi publik

Palët bien dakord të kërkojnë konsultim dhe informim publik me palët e interesuara sa herë të kërkohet dhe të jetë e përshtatshme.

KREU III

KOMITETI I PËRBASHKËT PËR PESHKIMIN NË LIQENIN E SHKODRËS

Neni 7

Krijimi

Me qëllim arritjen e bashkëpunimit dhe harmonizimit të dëshiruar në menaxhimin e peshkut dhe peshkimit në Hapësirën e Marrëveshjes, Palët krijojnë një Komitet të përhershëm në pajtim me dispozitat e kësaj Marrëveshjeje.

Emri i Komitetit do të jetë "Komiteti i përbashkët për peshkimin në Liqenin e Shkodrës dhe Lumin Buna" (në vijim i referuar si "Komiteti").

Neni 8

Struktura e Komitetit

Komiteti përbëhet nga gjashtë (6) anëtarë, me nga tre (3) përfaqësues të emëruar nga secila Palë. Anëtarët e dy të delegacioneve do të kenë të njëjtin nivel autoriteti vendimmarrës dhe ekspertizë.

Përfaqësuesit e Palëve në Komitet emërohen zyrtarisht brenda 30 ditëve nga hyrja në fuqi e kësaj Marrëveshjeje dhe Palës tjetër i dërgohet njoftim me shkrim.

Në të njëjtën mënyrë Palët njoftojnë njëra-tjetrën për largimin e një anëtari të Komitetit dhe për emërimin e anëtarit të ri.

Neni 9

Fushëveprimi dhe detyrat

Komiteti jep rekomandime të cilat udhëheqin Palët drejt marrjes së masave të harmonizuara menaxhuese dhe mbrojtëse, me qëllim, peshkimin e qëndrueshëm në Hapësirën e Marrëveshjes.

Secila Palë duhet të zbatojë këto rekomandime nëpërmjet mekanizmave ligjorë të parashikuar dhe të zbatueshëm përmes akteve rregullatore kombëtare, si dhe duhet t'i raportojë rregullisht Komitetit për masat e marra për zbatimin e tyre.

Në pajtim me këtë Marrëveshje, kompetencat, detyrat dhe objektivat e punës së Komitetit përcaktohen më tej në Rregulloren e Brendshme. Rregullorja e Brendshme do të miratohet në mbledhjen e parë të Komitetit.

Neni 10

Funksionimi dhe procesverbali i mbledhjeve

Komiteti duhet të mbledhet të paktën një herë për çdo vit kalendarik për mbledhje të zakonshme. Mbledhjet e jashtëzakonshme mund të kërkohen me shkrim në çdo moment nga secila prej Palëve.

Vendi i mbledhjeve do të jetë me rotacion në territoret e të dy Palëve. Mbledhjet drejtohen nga Pala në territorin e së cilës mbahen mbledhjet.

Rekomandimet e Komitetit duhet të miratohen unanimisht. Delegacioni i secilës Palë ka një votë, e cila arrihet me konsensus brenda tre anëtarëve të tij.

Për çdo mbledhje të zakonshme dhe të jashtëzakonshme të Komitetit, procesverbali i mbledhjes duhet të përgatitet dhe të miratohet me shkrim, siç parashikohet në Rregulloren e Brendshme.

Neni 11

Krijimi i një Grupi të Përbashkët Këshillimor, i Grupeve tematike të punës, angazhimi i ekspertëve dhe vëzhguesit

Komiteti mund të krijojë një Grup të Përbashkët Këshillimor, i cili mund të përbëhet nga ekspertë shkencorë, profesionistë të peshkimit si dhe palë të tjera të interesuara përkatëse. Përbërja e Grupit të Përbashkët Këshillimor do të përcaktohet në Rregulloren e Brendshme.

Në pajtim me nevojat e tij, Komiteti mund të krijojë grupe të tjera tematike pune të përhershme ose *ad hoc* ose të angazhojë ekspertë individualë.

Komiteti mund të ftojë vëzhgues.

Kompetencat, detyrat dhe mënyra e veprimit të Grupit të Përbashkët Këshillimor, të grupeve tematike të punës, ekspertëve dhe vëzhguesve do të specifikohen në Rregulloren e Brendshme.

Neni 12

Transparenca e punës së Komitetit

Palët duhet të informojnë rregullisht, në kohë dhe në mënyrë të plotë institucionet dhe palët përkatëse të interesuara kombëtare dhe ndërkufitare përgjegjëse për Hapësirën e Marrëveshjes, si dhe publikun e përgjithshëm për veprimtarinë, veprimet dhe rekomandimet e tij.

KREU IV

FINANCIMI DHE SHPENZIMET

Neni 13

Sigurimi i financimit për zbatimin e Marrëveshjes

Dispozitat e kësaj Marrëveshjeje zbatohen për përpjekjet individuale dhe të përbashkëta për të siguruar burimet e nevojshme të financimit nga burime të brendshme dhe ndërkombëtare për zbatimin e saj.

Për aktivitetet e përbashkëta në zbatim të kësaj Marrëveshjeje, Palët përcaktojnë së bashku buxhetet, ndarjen e shpenzimeve dhe burimet e financimit.

Çështjet financiare që lidhen me zbatimin e Marrëveshjes, të cilat nuk rregullohen nga kjo Marrëveshje ose nga rregulloret e tjera të miratuara në pajtim me të, duhet të zgjidhen me konsensus dhe mirëkuptim.

Neni 14

Shpenzimet e Komitetit

Shpenzimet për organizimin dhe mbajtjen e mbledhjeve të Komitetit dhe të organeve të tij të punës duhet të mbulohen nga Pala në territorin e së cilës mbahet takimi ndërkombëtar.

Secila Palë mbulon për përfaqësuesit e saj shpenzimet për pjesëmarrjen në Komitet dhe në mbledhjet e tjera.

KREU V

DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 15

Ndryshimet

Secila Palë mund të propozojë ndryshime në këtë Marrëveshje.

Ndryshimet duhet të ndërmerren me konsensus me shkrim nga Palët. Ato hyjnë në fuqi ditën sipas procedurës të përcaktuar në Nenin 18.

Neni 16

Zgjidhja e mosmarrëveshjeve

Palët duhet të përpiqen t'i zgjidhin me mirëkuptim mosmarrëveshjet për zbatimin dhe interpretimin e kësaj Marrëveshjeje dhe mosmarrëveshjet që mund të lindin prej tyre brenda Komitetit , qoftë me anë të negociatave ose me çfarëdo mjeti tjetër për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, të pranueshëm për Palët.

Neni 17

Kohëzgjatja e Marrëveshjes

Marrëveshja lidhet me një kohëzgjatje të pacaktuar, me përjashtim të rastit kur Palët dërgojnë njoftim me shkrim ku shprehin dëshirën për përfundimin e Marrëveshjes. Në këtë rast, Marrëveshja zgjidhet gjashtë muaj nga data e njoftimit.

Neni 18

Hyrja në fuqi

Kjo Marrëveshje hyn në fuqi ditën e nënshkrimit nga Palët.

Nënshkruar në dy kopje origjinale në gjuhën shqipe, malazeze dhe angleze, ku të gjitha tekstet janë njëloj autentike. Në rast mospërputhjeje në interpretimin e kësaj Marrëveshjeje, teksti në gjuhën angleze do të ketë përparësi.

**Për Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë
dhe Menaxhimit të Ujërave të Malit të**

Zi

**Për Ministrinë e Bujqësisë dhe
Zhvillimit Rural të Shqipërisë**

Në Podgoricë më _____

Në Podgoricë më _____